

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ ЕКОНОМІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Козак Т. Б.

Тернопільський національний економічний університет

Постановка проблеми. Актуальність дослідження проблеми професійної підготовки студентської молоді в Україні зумовлена докорінними змінами, що відбуваються у суспільстві в умовах сьогодення у всіх сферах життя (науково-технічний прогрес, швидкоплинні зміни на ринку праці, демографічні зрушення та ін.) та пред'являють нові вимоги до рівня професійної підготовки молоді. На сучасному ринку праці існує потреба у фахівцях нової якості: професійно компетентних, мобільних та конкурентоспроможних, готових до активних дій щодо здобуття, засвоєння, аналізу та передачі професійно важливої інформації. Власне тому Україна, як і інші європейські держави, прагне підвищити якість та ефективність професійної підготовки студентів з урахуванням вимог світових стандартів і ринку праці.

Від сучасного навчального закладу вимагається запровадження нових підходів до навчання, що забезпечують розвиток комунікативних, творчих і професійних компетенцій та стимулюють потребу майбутнього фахівця у самоосвіті на основі змісту та організації навчального процесу. Метою навчання іноземним мовам у вищих навчальних закладах є формування у студентів професійної комунікативної компетенції шляхом розвитку та вдосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, письма та аудіювання.

Однак, однією з перешкод, яка стоїть на шляху успішного оволодіння іноземною мовою в вищому економічному навчальному закладі, є недостатня, а інколи й відверто низька мотивація студентів до вивчення мови. Саме тому особливий інтерес представляють інтерактивні, зокрема інформаційно-комунікативні технології, метою яких є створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність. В основу такого навчального процесу закладено співробітництво і продуктивне спілкування, спрямоване на спільне розв'язання проблем, формування здібностей виділяти головне, ставити цілі, планувати діяльність, розподіляти функції, відповідальність, критично міркувати, досягати значимих результатів. Тому, на нашу думку, потрібно більше активізувати процес навчання, використовуючи відповідні інтерактивні технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема застосування інформаційно-комунікативних технологій на заняттях іноземної мови у вищих навчальних закладах стала предметом активних наукових пошуків вітчизняних та зарубіжних дослідників (В. Бухбіндер [2], Л. Довгань [8], Г. Китайгородська [2], К. Орловська [3], О. Палій [4], Т. Полілова [5], В. Пономарьова [5], Н. П'яст [6], П. Сердюков [7], Н. Тимошук [8], О. Цимбал [6] та ін.).

Однак, як показує практика, далеко не усі викладачі іноземних мов усвідомлюють необхідність застосування інформаційно-комунікативних технологій на заняттях іноземної мови у вищих навчальних закладах, у зв'язку з тим, що вони, поки що, не отримали переконливого науково-методичного обґрунтування.

Отже, *мета нашого дослідження* полягає у вивченні та теоретичному обґрунтуванні методики навчання німецької мови за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Мета дослідження зумовила постановку таких *завдань*:

- 1) виокремити та охарактеризувати сучасні технічні засоби оволодіння німецькою мовою;
- 2) виявити роль мультимедійних засобів та комп'ютера при вивченні німецької мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна система вищої освіти все активніше використовує інформаційно-комунікаційні технології, оскільки вони здатні забезпечити передачу знань та доступ до різноманітної інформації іноді значно ефективніше ніж традиційні. Лекційно-семінарська форма навчання поступово втрачає свою ефективність. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій стало нормою для більшості вищих навчальних закладів усього світу. Оскільки політика освітніх систем у галузі вивчення мов спрямовується не тільки на те, щоб молодь вивчала якомога більше мов, а й на розвиток тих умінь, що дозволяють бути мобільними та поінформованими.

Основною метою вивчення німецької мови у вищій економічній школі є формування комунікативної компетенції. Комунікативний підхід має на увазі навчання спілкуванню та формування готовності фахівця-економіста до професійної та міжкультурної взаємодії. І дійсно, оволодіння комунікативною професійною і міжкультурною компетенціями неможливе без практики спілкування і використання інформаційно-комунікаційних технологій. У даному контексті просто незамінним на заняттях німецької мови є віртуальне середовище Інтернет, що дає змогу вийти за тимчасові і просторові межі та надає її користувачам можливість автентичного спілкування з реальними співбесідниками на актуальні для обох сторін теми.

Інтернет – чудовий засіб для отримання інформації про останні події у світі. Таким чином, за допомогою мережі Інтернет можна перетворити аудиторію в агенцію економічних новин, а студентів – у репортерів з економічної проблематики.

Важливого значення необхідно надавати застосуванню мережі Інтернет при викладанні дисципліни «Ділове листування». Особливо актуальним у даному контексті є поєднання теоретичних знань з практичними у процесі використання електронної пошти. Такий міжнародний обмін листами можна здійснювати на будь-якому рівні оволодіння мовою.

Нові методики із використанням Інтернет-ресурсів забезпечують процес моделювання хай і віртуальних життєвих ситуацій, чим, власне, реалізується принцип автентичності спілкування, який стимулює вивчення матеріалу, виробляючи адекватну мотиваційну поведінку.

На наш погляд, доцільність комп'ютеризації освітніх установ дозволяє добитися високої ефективності по трьох напрямках: педагогічному, методичному та економічному в порівнянні з традиційними формами освітньо-виховної роботи.

У контексті здійснюваного дослідження вважаємо за необхідне порівняти традиційне навчання з комп'ютерним, це дасть нам змогу виокремити переваги використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземних мов.

З'ясовано, що основними ознаками традиційного навчання є:

- наявність лінійного тексту та разом з тим відсутність додаткових джерел інформації;
- можлива відсутність мотивації у студентів та їх зацікавленості в навчанні;
- обмежена кількість інформації, її обмежений вибір, досить часто застарілі дані;
- постійний жорсткий контроль викладача;
- наявність у ході навчання виключно спілкування студента з викладачем.

На відміну від традиційного комп'ютерного навчання притаманні такі основні характеристики:

- мультимедійний текст (відео-, аудіо- можливості, зв'язок з великою кількістю різноманітних джерел інформації);
- висока мотивація і зацікавленість студентів у навчанні;
- необмежена кількість новітньої автентичної інформації, широкий її вибір;
- наявність самоконтролю у поєднанні з координацією навчального процесу викладачем;
- можливість спілкування з носіями мови, ознайомлення з культурою країн, мова яких вивчається [5].

Проте необхідно пам'ятати, що Інтернет – лише допоміжний технічний засіб навчання, і для досягнення оптимальних результатів необхідно грамотно інтегрувати його використання у процес заняття, оскільки жодній машині не доступний інтуїтивний аналіз на основі комплексного сприйняття та повноцінного досвіду особи; це можливо лише у безпосередньому міжособистісному спілкуванні. Комп'ютер володіє безперечними загально-дидактичними перевагами як засіб навчання, але живого педагога він замінити не може.

Результати проведеного нами дослідження свідчать, що важливого значення при вивченні німецької мови у вищій школі разом з мережею Інтернет має застосування у навчальному процесі мультимедійних технологій, оскільки специфіка дисципліни «Німецька мова» полягає у навчанні різних видів мовленнєвої діяльності: говорінню, читанню, письму, аудіюванню. Комп'ютерні програми, якими б інноваційними вони не були, позбавляють живого спілкування студента з людиною, а забезпечують лише спілкування з машиною. Винятком є комп'ютерні телекомунікації, мультимедійні засоби, в яких використовується аудіовізуальний формат.

Вітчизняні дослідники Н. П'яст, О. Цимбал трактують термін мультимедіа, як програмні та апаратні засоби, що забезпечують відтворення на екрані дисплею відеоінформації (зі звуковим супроводом), записаної на компакт-диску, отриманої комп'ютерною мережею, електронною поштою, телевізійними каналами [6].

Зауважимо, що сучасні мультимедійні технології – це не є традиційна система навчання у поєднанні з використанням комп'ютера, це зовсім інший вид навчального процесу, який повинен забезпечувати розвиток комунікативних, творчих і професійних знань, умінь і навичок майбутніх фахівців, потребу в їх самовдосконаленні та спонукати студентів до самоосвіти.

– Вітчизняні науковці Н. Тимощук, Л. Довгань стверджують, що у процесі організації навчального процесу із застосуванням мультимедійних засобів навчання важливо враховувати їх певні особливості [8]:

– створення умов для мимовільного збагачення пам'яті студентів, їх яскравих вражень, емоційних переживань, активної діяльності;

– формування таких обставин, у яких з'являлися б спільні для всієї молоді цінності, настільки привабливі, що спонукали б студентів звертатися до них, створюючи мікроколективи, які були б здатні виконувати спільні для всіх завдання;

– постійне збудження активності суб'єктів навчання в оволодінні знаннями, стимуляція їхнього навчання;

– провідна роль у процесі забезпечення повноцінного засвоєння знань, умінь і навичок, розвиток розумових сил і творчих здібностей належить викладачеві [8].

Зазначимо, що мультимедійні засоби навчання повинні відповідати цілям і завданням курсу навчання. До переваг мультимедійних засобів над іншими навчальними технологіями варто віднести: поєднання логічного та образного способів освоєння інформації; наочність аудіовізуальної інформації та зручність її сприйняття; мобільність і компактність; зручну інтерактивну форму представлення; можливість оперативного внесення змін.

Сучасна мультимедійна презентація – це сукупність текстів, зображень, звуку, анімації, та інших засобів представлення інформації. Їх використання дозволяє досягти максимальної ефективності презентації, забезпечуючи одночасний вплив на зорові та слухові органи чуття студентів [8].

Зазначимо, що сучасні мультимедійні засоби широко використовуються для ознайомлення студентів з новим лексичним та граматичним матеріалом на етапі засвоєння та тренування знань, умінь та навичок. За допомогою цих засобів студенти мають можливість виконувати такі види навчальної діяльності:

- вправлятися у правописі;
- вивчати новий лексичний матеріал;
- удосконалювати вміння сприймати на слух;
- розвивати техніку читання;
- вивчати новий граматичний матеріал;
- навчатись писемного мовлення;
- тренувати вимову тощо.

З'ясовано, що важливого значення необхідно надавати застосуванню інформаційно-комунікативних технологій і під час організації самостійної роботи студентів, оскільки вони: забезпечують оптимальну для кожного конкретного студента послідовність, швидкість сприйняття матеріалу, можливість самостійної організації роботи; формують навички аналітичної і дослідницької діяльності; забезпечують можливість самоконтролю якості здобутих знань і навичок; заощаджують час студента, необхідний для вивчення курсу.

У контексті здійснюваного дослідження вважаємо за необхідне виокремити основні дидактичні можливості мультимедійних засобів навчання, що використовуються на заняттях німецької мови:

- посилення мотивації навчання;
- активізація навчальної діяльності студентів, посилення їх ролі як суб'єкта навчальної діяльності (можливість обирати послідовність вивчення матеріалу, визначення міри і характеру допомоги та ін.);
- індивідуалізація процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів, розширення меж самостійної діяльності студентів;
- урізноманітнення форм подання інформації;
- урізноманітнення типів навчальних завдань;
- створення навчального середовища, яке забезпечує «занурення» студентів в уявний світ, у певні соціальні і культурні ситуації;
- постійне застосування на заняттях ігрових прийомів;
- забезпечення негайного зворотного зв'язку, можливість рефлексії;
- можливість відтворення фрагмента учбової діяльності [3].

Висновки. Отже, результати проведеного нами дослідження свідчать, що використання інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні німецької мови у вищих економічних навчальних закладах значно підвищує якість презентації учбового матеріалу та ефективність його засвоєння студентами, збагачує зміст освітнього процесу, підвищує мотивацію до вивчення англійської мови, створює умови для більш тісної співпраці між викладачами і студентами.

Література

1. Бичкова Н. И. Особенности интенсивного обучения иностранным языкам в языковом педагогическом вузе / Н. И. Бичкова, Н. К. Скляренко ; под ред. Г. А. Китайгородской / Интенсивное обучение иностранным языкам в высшей школе. – М. : Издательство Московского университета, 1998. – 127 с.
2. Китайгородская Г. А. Методика интенсивного обучения иностранному языку / Г. А. Китайгородская, В. А. Бухбиндер. – К. : Освіта, 1988. – 279 с.
3. Орловська К. В. Використання інтерактивних засобів для навчання іноземній мові / Орловська К. В. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 10.05.2012:<http://www.rusnauka.com/8_DN_2011/Pedagogica/2_82466.doc.htm>. – Загол. з екрана. – Мова укр.
4. Палій О. А. Методичний огляд мультимедійних комп'ютерних курсів з німецької мови / Палій О. А. // Іноземні мови, 2001. – №1. – С. 62-64.

5. Полилова Т. А., Понамарёва В. В. Внедрение компьютерных технологий в преподавание иностранных языков / Т. А. Полилова, В. В. Понамарёва // ИЯШ. – 1997. – №5. – С. 45-49.
6. П'яст Н. Й. Використання мультимедійних засобів навчання на заняттях української мови професійного спрямування / Н. Й. П'яст, О. А. Цимбал // ІХ МНПК Гуманізм та освіта, 2008. – С. 180.
7. Сердюков П. И. Методические аспекты компьютеризированного обучения иностранным языкам / Сердюков П. И. // Иноземні мови, 1995. – №3-4. – С. 54-57.
8. Тимощук Н. М. Використання мультимедійних засобів навчання на заняттях з іноземної мови у аграрних ВНЗ / Тимощук Н. М., Довгань Л. І. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 1.05.2012 : <http://www.lnu.edu.ua/Philol/www/teoria_praktyka_ukr_mova/vyp_03_2008/14.%20Dovhyj.pdf>. – Загол. з екрана. – Мова укр.

Summary

The article disclosed and described the use of ICT in learning in higher economic education, highlights the main advantages of these technologies in the learning process.

УДК 378:811.1:379.85

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ

Левко Л.В.

Закарпатський державний університет

Соціально економічний розвиток та ті зміни, які відбуваються у нашому суспільстві сьогодні, знайшли своє відображення і у вивченні іноземної мови у вузах. Сьогоднішні спеціалісти повинні вміти користуватися іноземною мовою як практично в загальних цілях, так і у своїй професійній діяльності. Сучасне життя, ставлячи свої вимоги до спеціалістів, відповідно коригує і методи викладання іноземної мови.

Під мовою професійного спрямування на сьогодні ми розуміємо варіант загальної мови, яка служить пізнанню та поняттєвому визначенню специфічних для певного фаху предметів та допомагає їх зрозуміти.

Одним із пріоритетних завдань викладання іноземної мови у немовних вузах є якісна підготовка майбутнього спеціаліста, який міг би спілкуватися іноземною мовою, вирішувати поставлені професійні завдання.